

De Tweede Kamer
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

10 december 2021

Neem inclusie en de verbetering van de positie van mensen met een levenslange en levensbrede beperking mee in het regeerakkoord

Geachte formerende partijen, geachte fractievoorzitters en kamerleden,

U heeft de taak om met elkaar een regeerakkoord te maken en met elkaar af te stemmen, een akkoord dat richtinggevend is voor de komende regeerperiode.

Uit het 'treinincident' is gebleken dat een visie op de verbetering van de positie van mensen met een levenslange en levensbrede (over alle levensterreinen) zorgvraag niet in beeld is. Sinds de ratificatie van het VN verdrag Handicap in 2016 is de positie van deze groep er op vrijwel alle terreinen op achteruit gegaan, zoals onder andere blijkt uit de Schaduwrapportage (2019)¹. Het betreft urgente thema's voor een groep in een kwetsbare positie en dat terwijl het VN verdrag Handicap verplicht tot een voortdurende verbetering.

Wij willen u hierbij voorzien van belangrijke informatie voor het regeerakkoord:

De positie van de groep mensen met een levenslange en levensbrede hulpvraag is met de bezuiniging in de zorgwetten en met de decentralisaties naar de gemeenten onder druk komen te staan. Hun positie is uit beeld geraakt: er is geen zicht op wat deze groep mensen nodig heeft om deel te nemen aan onze samenleving. Ook is er geen regie op om dit beter in beeld te krijgen en hier wat aan te doen. Het relatief hoge percentage klachten als gevolg van discriminatie van mensen met een beperking, bevestigt dit.²

Aandacht voor de aanpak van de effecten van vergrijzing ging ten koste van aandacht voor en visie op beleid voor mensen met beperkingen en of een chronische ziekte.

Bestaanszekerheid

Bescherming vanuit verschillende wetten is sinds 2012 verdwenen, waardoor mensen met een beperking in armoede zijn geraakt of dreigen te raken. Er is geen of weinig perspectief op verbetering.

In de plaats van de bescherming vanuit verschillende wetten, zijn er wetten gekomen met tegenstrijdige effecten. Er is vanuit kaders en vanuit systemen gedacht waardoor het zicht op het individu buiten beeld is geraakt ten nadele van en dus beperkend voor de mensen met een beperking.

---

¹ <https://iederin.nl/wp-content/uploads/2019/12/Schaduwrapport-VN-verdrag-Handicap.pdf>

² <https://mensenrechten.nl/nl/nieuws/discriminatiemonitor-2019-86-procent-van-de-organisaties-die-discrimineerden-treft>

De extra kosten zijn gestegen, de tegemoetkomingen zijn wegbezuinigd en de regelingen bieden geen bescherming of perspectief meer. De bezuinigingen in de zorg (10 miljard) zijn voor de helft gefinancierd door deze te individualiseren.(care).³ Juist mensen met een levenslange zorgvraag zijn daar in hoge mate de dupe van. Zij hebben structureel te maken met hoge zorgkosten.

Het systeem van uitkeringen en verrekening is zo ingewikkeld gemaakt dat het verlamd werkt in plaats van prikkelend en/of ondersteunend bij het participeren in onze samenleving. Het bijstandsregime (i.p.v. het Wajong-regime) gaat uit van tijdelijkheid en biedt daarmee geen zekerheid voor deze groep die juist bij langdurige zekerheid gebaat is vanwege hun levenslange afhankelijkheid van voorzieningen en hulp.

Participatieparadox

De verwachting is dat je participeert en zelfstandig bent in de samenleving, maar juist zelfstandig je leven leiden, wordt door de huidige systemen belemmerd in plaats van ondersteund.

Er is een gebrek aan inzicht en passende ondersteuning om participatie waar te maken. De verwachting dat je met je omgeving je hulpvraag oplost, is voor mensen met een levenslange en levensbrede zorgvraag onrealistisch. Zo wordt er langdurige afhankelijkheid van de omgeving gecreëerd, die ten koste gaat van de eigen regie en ten koste van gezonde relaties in de breedste zin van het woord.

Doordat het opvangen van de effecten van de vergrijzing politieke speerpunten zijn geworden, raakt het perspectief van mensen met een levenslange handicap verder uit beeld. Dat gaat gepaard met kostenbeheersing en verlies van autonomie. Inrichting van de ondersteuning hoort aan te sluiten bij de levensfase, de hulpvraag én de wensen van de persoon.

Mensen met een beperking zijn verstrikt geraakt in de systemen van de uitvoeringsinstanties. In plaats van te leven zijn ze de helft van de tijd bezig met vechten met instanties om de ondersteuning te kunnen organiseren en aan te laten sluiten bij een actief en zelfstandig leven.

De regels en de uitvoering zijn gebaseerd op wantrouwen ten opzichte van de hulpvraag van mensen met een beperking. Dit gaat ten koste van onze tijd en energie om daadwerkelijk te kunnen participeren op voet van gelijkheid. Het vertrouwen moet terug zodat er integraal en zonder argwaan naar de hulpvraag wordt gekeken. Uit de eerder genoemde schaduwrapportage is onder andere gebleken dat de positie van de mensen met een handicap structureel verslechterd is in aanloop naar de ratificatie van het VN verdrag Handicap 2016.⁴

---

³ zie artikel Mirjam de Rijk, Schrappen in 9 stappen 5 oktober 2016 – verschenen in [nr. 40](#) van de Groene

⁴ Tractatenblad 2016, 105

Komende regeerperiode

Voor de komende regeerperiode verwachten we dat er serieuze stappen gemaakt worden in het inclusiever maken van onze samenleving. Wat ons betreft moeten er in ieder geval de volgende stappen worden gezet:

1. Het programma 'Onbeperkt Meedoen'; heeft tot waardevolle initiatieven geleid, maar nog niet tot een samenhangend beleid dat geborgd is in de samenleving. Dit vraagt van de overheid een integrale visie en sturing op inclusie.
2. Er moet een solide basis (vanuit een visie en de principes van het VN verdrag Handicap) ontwikkeld worden die mensen in staat stelt om gelijkwaardig te participeren in onze samenleving. En die een samenleving mogelijk maakt voor mensen met en zonder beperking om met elkaar te participeren en zich in te zetten voor die samenleving.
3. Voor mensen met een levenslange ondersteuningsbehoefte moet de wet- en regelgeving eenvoudiger worden gemaakt. We moeten van 'wantrouwen' naar 'vertrouwen'.
4. De ervaringskennis van de mensen zelf moet betrokken worden bij deze ontwikkeling.

Graag gaan wij hierover met u in gesprek om onze punten toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Patty van Belle
Coalitie voor inclusie

Illya Soffer
ieder(in)

Sarika de Zoeten
2CU

Gerrit van Keulen
VN-ambassadeur

Pauline Gransier
VN-ambassadeur

